

הליך אכיפת חוק קידום התחרות בענף המזון עדכון לקוחות – מחלקת תחרות – מאי 2023

לקוחות יקרים,

לאחר הליך אכיפה רחב היקף שהתנהל מאז תחילת שנת 2022, הודיעה הממונה על התחרות ביום 17 במאי 2023 כי הגיעה להסכמות עם שבעה ספקי מזון גדולים לגבי הטלת עיצומים לפי חוק קידום התחרות בענף המזון, תשע"ד-2014 ("חוק המזון").

הליך האכיפה התמקד בהתנהלותם של ספקי המזון הגדולים, ביחסים המסחריים בינם לבין קמעונאי מזון גדולים, ובעמידתם בהוראות חוק המזון. במסגרת ההליך, דרשה רשות התחרות מהספקים עשרות אלפי מסמכים וקיימה שיחות רבות עם גורמים מטעמם.

מכיוון שחוק המזון אינו מחייב בחינה של השפעת ההפרות לכאורה שאותרו על התחרות, פנתה הממונה להידברות עם ספקי המזון במטרה להגיע עימם להסכמות ובכך, לדבריה, ליתר הליכי אכיפה ארוכים ועתירי משאבים של הצדדים.

הממונה ניהלה משא ומתן שבסופו הגיעה להסכמות עם מרבית הספקים הגדולים שעלה חשש לכאורה כי הפרו את חוק המזון. בהתאם להסכמות, הוטלו על הספקים סכומי עיצום מופחתים, מבלי שהרשות בחנה את ההפרות הנטענות, מבלי שההסכמות ייחשבו כהודאה של הספקים או מי מטעמם בהפרת הוראות חוק המזון, ובהינתן שמהאינדיקציות הראשוניות שעמדו בפני הממונה עלה כי לא קיים במעשים של ספקי המזון חשש לפגיעה בתחרות.

ספקי המזון אשר הגיעו להסכמות עם הממונה נדרשו לשלם במצטבר כ-23 מיליון ש"ח לאוצר המדינה, כאשר העיצומים נעו בין מאות אלפי שקלים לבין מיליוני שקלים.

ההודעות המוסכמות על כוונת חיוב הספקים פורסמו להערות הציבור למשך 30 ימים.

לצד זאת, הממונה הודיעה כי היא ממשיכה בבדיקה לגבי מספר ספקים גדולים נוספים אשר לא הגיעו להסכמות עימה.

בהודעה שפרסמה הממונה הוצגו דוגמאות קונקרטיות להפרות של הוראות חוק המזון שאותרו לכאורה על ידי רשות התחרות בהליך האכיפה. דוגמאות אלו כוללות:

איסור על התערבות או המלצה של הספק בסידור מצרכים בחנות של הקמעונאי (סעיף 7(א)(1))

- בקשה או המלצה למוצרים בקו קופה, כלומר – למוצרים שיונחו בסמוך לקופאית או יוצעו על ידה.
- בקשה או הנחיה לשים מוצר מסוים באמצעי תצוגה המצוי בקדמת החנות.
- שליחת המחשה הממליצה על אופן סידור המוצרים באמצעי תצוגה שונים, למשל סידור של מדפים או סטנדים.
- הוספת הנחיות תצוגה לצד טבלאות מוצרים שיסופקו לקמעונאי – למשל הצבת מוצרים במיקומים מועדפים – "תצוגות", "רשאי גונדולות", "סטנדים", "כניסה לחנות".
- קמעונאים שואלים ספקים אילו מוצרים עליהם "להוציא לתצוגות".

איסור על התערבות או המלצה של הספק במחיר לצרכן שהקמעונאי גובה על מוצריו (סעיף

7(א)(3)(א))

- העברת טבלאות המכילות מחירים לצרכן על מוצרים בודדים או על שורת מוצרים של הספק, לעיתים אף מוצרי צריכה בסיסיים.
- מכתב סיכום פגישה בו מופיעה המלצה למחירי הצרכן.
- ספק כותב לקמעונאי: "ראיתי שפתחתם מבצע בשמפו ולא הודעתם לנו. אנחנו לא נוכל לתמוך במבצע זה".

איסור על התערבות או המלצה של הספק בשטח המכירה של הקמעונאי (סעיף 7(א)(3)(ב))

- הסכם בין הספק לקמעונאי לפיו מוצר של הספק יהיה בחזית סניפי הקמעונאי ובכמות שלא תפחת מנתח השוק הארצי.

איסור על העברת תשלומים מהספק לקמעונאי, גם בשווה כסף (סעיף 8(ד))

- העברת תשלומים חודשיים שלא במתן הנחה ליחידת מוצר שנמכרת לצרכן.
- דרישת קמעונאי לקבל תשלומים באמצעות קיזוז חשבוניות.
- העברת תשלומים בעבור פתיחת סניפים שלא במתן הנחה ליחידת מוצר שנמכרת לצרכן.
- העברת תשלום הקרוי "מעטפת חג" – תשלום המשולם בדרך כלל לרגל חגי ראש השנה ופסח שלא במתן הנחה ליחידת מוצר שנמכרת לצרכן.
- מתן אמצעי תצוגה ומקררים מהספק לקמעונאי ללא תמורה.

בשל חוסר הבהירות הרב האופף את הוראות חוק המזון, ומיעוט ההחלטות ופסקי הדין אשר ניתנו בעניינו ושפורסמו בפומבי, הדוגמאות שפרסמה רשות התחרות עשויות לסייע במניעה עתידית של הפרות החוק על ידי ספקי וקמעונאי מזון. עם זאת, הדוגמאות עשויות גם לשמש ככלי עזר בהגשת תובענות אזרחיות בגין הפרות שבוצעו על ידי ספקי וקמעונאי מזון. הודעת הממונה על התחרות זמינה בקישור [להלן](#).

ההליך והודעת הממונה מספקים תובנות חדשות לגבי פרשנות הממונה את חוק המזון, אופן אכיפת החוק ודרך הפעלת שיקול הדעת של הממונה בעיצומים כספיים.

צוות מחלקת תחרות והגבלים עסקיים של משרדנו ישמח לעמוד לרשותכם.

עו"ד מירב יונג
שותפה, מחלקת תחרות
והגבלים עסקיים
meiravy@agmon-law.co.il

עו"ד מתן מרידור
ראש מחלקת תחרות והגבלים
עסקיים
meridor@agmon-law.co.il

עו"ד נוי איתן
מחלקת תחרות והגבלים עסקיים
noy@agmon-law.co.il

